

Sylwia Mietlicka

Scenariusz lekcji z języka polskiego dla klasy szóstej

Czas – 90 minut

Temat: Części mowy? To już proste!

I Cel ogólny: utrwalenie wiadomości o częściach mowy.

II Cele operacyjne – uczeń:

- rozpozna odmienne i nieodmienne części mowy,
- nazwie części mowy,
- odmieni przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej rzeczownik *przyjaciół*,
- oddzieli końcówki od tematu,
- wypisze tematy oboczne i oboczności,
- określi formy gramatyczne wyrazów.

III Metoda: pogadanka wprowadzająca, ćwiczeń praktycznych.

IV Forma pracy – zbiorowa, indywidualna.

V Środki dydaktyczne:

- Słownik poprawnej polszczyzny,
- karta pracy.

VI Tok lekcji:

1. Czynności wstępne – powitanie klasy, sprawdzenie obecności.
2. Zebranie i usystematyzowanie wiadomości o częściach mowy. Jakie części mowy znamy?
 - rzeczowniki,
 - czasowniki,
 - przymiotniki,
 - liczebniki (główne, porządkowe, zbiorowe, nieokreślone, ułamkowe),
 - przysłówki,
 - zaimki (rzeczowne, przymiotne, liczebne, przysłówne),
 - przyimki,
 - spójniki.
3. Które z wymienionych części mowy się odmieniają i przez co?

4. Uzupełnienie tabeli.

Części mowy	
Odmienne	Nieodmienne
reczownik	przysłówek
przymiotnik	spójnik
czasownik	przyimek
liczebnik	zaimek przysłowny
zaimek rzeczowny	
zaimek przymiotny	
zaimek liczebnny	

5. Co oznacza termin forma gramatyczna? Jak rozumieć polecenie *określ formę gramatyczną rzeczownika?*

Wiemy, że części mowy dzielimy na dwie grupy. Jedną grupę stanowią czasowniki, które odmieniają się przez osoby, liczby, czasy, tryby i strony, a w czasie przeszłym, przyszłym złożonym i w trybie przypuszczającym także przez rodzaje. Drugą grupę wyrazów odmiennych stanowią rzeczowniki, przymiotniki, zaimki i liczebniki, które odmieniają się przez przypadki, a przymiotniki, niektóre zaimki i liczebniki także przez rodzaje.

Określenie formy gramatycznej to po prostu rozpoznanie, przez co dany wyraz został odmieniony i wskazanie tego.

6. Odmiana na tablicy rzeczownika *przyjaciół* w liczbie pojedynczej i mnogiej.

Oddzielenie końcówek od tematu. Wypisanie tematów obocznych i oboczności.

7. Rozdanie kart pracy.

8. Wykonywanie ćwiczeń.

9. Zadanie domowe

- Przygotuj się do sprawdzianu z części mowy. Termin – 6 lutego 2006r
- Przeczytaj uważnie instrukcję i wykonaj ćwiczenie na karcie.

Karta pracy

1. Jakie to części mowy? Obok każdego wyrazu zapisz nazwę części mowy. Określ formy gramatyczne rzeczowników, przymiotników i czasowników.

Trzynastoletni -.....

Jacek -.....

bardzo -.....

dobrze -.....

zna -.....

zwyczajnie -.....

dzikich -.....

i -.....

domowych -.....

zwierząt -.....

2. Jakie to rzeczowniki?

mama -.....

Warszawa -

kołnierz -

Szarik -

żyrafa -

3. Od podanych rzeczowników utwórz przymiotniki w odpowiednim rodzaju. Określ ich rodzaj.

wełna-sweter

szkoła-.....wycieczka.....

szkło-.....naczynie.....

wakacje-.....wyjazd.....

kolor-.....ołówek.....

kamień-.....rzeźba.....

jesień-.....pogoda.....

drewno-.....koło.....

4. Podkreślone wyrazy zastąp przymiotnikami.

Woda ze źródła – woda

Pomnik z żelaza – pomnik

Droga prowadząca przez las – droga
Podwórze pokryte błotem – podwórze
Pismo, które łatwo jest odczytać – pismo
Sieć, której używa rybak – sieć

5. Od podanych przymiotników utwórz przysłówki.

niedobry - zły -
niemały - wysoki -
miły - ciągły -
wesoły - uczciwy -
grzeczny - poważny -
cichy - kolorowy -
święteczny - ciepły -

5. Podkreśl przysłówki.

zwyczajnie, daleko, za rok, późno, ze złością, wysoko, po obiedzie, wcześniej,
prędkość, ciekawie, przy drodze, blisko, w domu, ogromnie, przed chwilą, dawno,

6. Dopisz przysłówki o znaczeniu przeciwnym.

głośno-.....
biednie-.....
pięknie-.....
słonecznie-.....
ciepło-.....
wiele-.....
smutno-.....
brudno-.....

7. Uzupełnij tekst, wpisując odpowiednie przyimki.

Przyjęcie Krzysia

Mnóstwo gości przyszło dziś Krzysia. Wacek wszedł otwarte okno i strącił
..... parapetu doniczkę. Kasia huśta się lampie. Michał ciągnie obrus.
stołem latają pączki.szafy wygląda przestraszony Pimpek. drzwiach stoją
przerażeni rodzice.

8. Uzupełnij zdania spójnikami. Wstaw brakujące przecinki.

Paweł nie chciał trenować karate judo. Chłopiec lubi sportnie walkę.
Agnieszka nauczyła się tańczyć walca sambę. Nie udawało jej się za to tango
rumba.

9. Stopniuj podane przymiotniki i przysłówki. Jeśli któryś się nie stopniuje, postaw kreski.

stopień równy **stopień wyższy** **stopień najwyższy**

zły
wysoko
żelazny
chory
mało

10. Wpisz słownie właściwe formy liczebników.

Pociąg ma (90) minut spóźnienia.

Zobaczył (7)tygrysiąt.

Od (3/4)odejmij (2/5)
.....

Urodził się w (1978)
.....roku.

11. Podkreśl liczebniki i określ je.

Nie rozumiał kilku zadań.

Spotkał pięciu kolegów.

Zajął się trojgiem dzieci.

Wyszedł z dwoma kolegami.

Wiktor zajął piąte miejsce.

12. Podkreśl zaimki i wpisz w odpowiednie miejsca.

Kiedy zrozumiał swój błąd, pluł sobie w brodę. Zjadł tyle, co kot napłakał. Moje zamiary spełzły na niczym. Ile razy mam ci mówić, że nie rozmawiam z nim.

zaimki rzeczowne:

zaimki przymiotne:

zaimki liczebne:

zaimki przysłowne: